

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

д.е.н., професор Анатолій Діброва

“_____” _____ 2022 р.

Протокол №__ від «__» _____ 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2022 р.

Завідувач кафедри

д.е.н., професор Надія Давиденко

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Фінанси і кредит» _____

д.е.н., доцент Юлія Негода

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ”

ОС «Бакалавр»

Денна форма навчання

Спеціальність

**072 «Фінанси, банківська справа і
страхування»**

Освітня програма

«Фінанси і кредит»

Економічний факультет

Розробники

К.е.н., доцент Біляк Ю.В.

Київ – 2022

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа і страхування»	
Освітня програма	«Фінанси і кредит»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ - _____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	15	
Практичні, семінарські заняття	15	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	90	
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання		-

2. Мета та завдання та компетентності навчальної дисципліни.

Динамічні процеси глобалізації у світовій економіці породжують ускладнення міжнародних валютно-кредитних відносин, які змінюють свій зміст, принципи і форми організації разом з трансформацією світового господарства. Це породжує потребу, а тим самим і **актуальність**, вивчення сучасних основ організації міжнародних фінансів.

Дисципліна «Міжнародні фінанси» є однією з базових дисциплін для підготовки економістів, що здобувають знання, необхідні для здійснення професійної діяльності в економічній сфері.

Курс «Міжнародні фінанси» **розглядає:** основи функціонування міжнародних фінансів і світового фінансового ринку в умовах глобалізації; закономірності, структуру та принципи функціонування національної, регіональної і світової валютних систем; поняття і структуру валютного ринку, його види, функціональне призначення і учасників; валютний курс, чинники, що впливають на його зміну, основні поняття і терміни, пов'язані з цією категорією; види і характеристики валютних операцій; форми міжнародних розрахунків, їх особливості і чинники, що впливають на їх вибір; суть і функції, роль і види міжнародного кредиту; основи формування балансів міжнародних розрахунків; міжнародні валютні кредитні і фінансові організації, досвід їх функціонування.

Метою вивчення курсу «Міжнародні фінанси» є формування у студентів цілісної системи теоретичних знань про фундаментальні закономірності розвитку міжнародних фінансів в умовах глобалізації економіки для наступного застосування їх на практиці.

Завданнями курсу «Міжнародні фінанси» є:

1. Формування системних знань про:

- трансформацію ролі міжнародних фінансів в умовах глобалізації економіки;
- призначення і тенденції розвитку світового фінансового ринку;
- зміст валютних відносин в системі міжнародних фінансів;
- закономірності, структуру і принципи функціонування національної, регіональної і світової валютних систем;
- механізми формування валютного курсу;
- зміст, функціональне призначення, види і учасників валютного ринку; - види і особливості валютних операцій;
- форми міжнародних розрахунків, їх особливості та чинники, що впливають на їх вибір;
- суть, функції, роль і види міжнародного кредиту;

- основи побудови і регулювання платіжного балансу;
- роль міжнародних валютних кредитних і фінансових організацій в міжнародній фінансовій системі.

2. Розробка системного підходу до аналізу сучасних міжнародних фінансових відносин.

3. Розвиток навичок аналізу та використання інформації про стан окремих сфер міжнародних фінансів при схваленні управлінських рішень і оцінці їх ефективності.

По завершенні вивчення дисципліни «Міжнародні фінанси» студенти повинні здобути:

знання економічних категорій, закономірностей розвитку, основних принципів і форм організації міжнародних фінансів; уміння здійснювати валютні операції і міжнародні розрахунки, оцінювати стан міжнародних валютних, кредитних ринків, виявляти сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних фінансових; **навички** проведення розрахунків по валютних операціях, міжнародних розрахунків по імпортно-експортних операціях, управління валютними ризиками, залучення і розміщення тимчасово-вільних грошових коштів на міжнародному ринку капіталу.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК): ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8, ЗК11

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК): СК1, СК2, СК3, СК4, СК5, СК6, СК8, СК9, СК10, СК12, СК13

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- на міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічною характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. Сутність міжнародних фінансів												
Тема 1. Міжнародні фінанси і світовий фінансовий ринок	14	2	2			10	11	1				10
Тема 2. Валютні відносини в системі міжнародних фінансів і форма їх організації	14	2	2			10	12	1	1			10
Тема 3. Валюта, валютний курс і валютні операції	15	2	2			11	12	1	1			10
Тема 4. Валютний ринок: поняття, функції, види, учасники	15	2	2			11	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	58	8	8			42	58	4	4			50
Змістовий модуль II. Інститути і операції світового фінансового ринку												
Тема 5. Форми міжнародних розрахунків	16	2	2			12	15	1				14
Тема 6. Міжнародний кредит як економічна категорія	16	2	2			12	12	1	1			10
Тема 7. Баланси міжнародних розрахунків	15	2	2			11	12	1	1			10
Тема 8. Міжнародні валютно-кредитні організації	15	1	1			13	11		1			10
Разом за змістовим модулем 2	62	7	7			48	62	4	4			54
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)												
Усього годин	120	15	15			90	120	8	8			104

4. Теми семінарських занять – не передбачені навчальним планом.
5. Теми практичних занять.

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. Сутність міжнародних фінансів		
Тема 1	Міжнародні фінанси і світовий фінансовий ринок	2
Тема 2	Валютні відносини в системі міжнародних фінансів і форма їх організації	2
Тема 3	Валюта, валютний курс і валютні операції	2
Тема 4	Валютний ринок: поняття, функції, види, учасники	2
Змістовий модуль II. Інститути і операції світового фінансового ринку		
Тема 5	Форми міжнародних розрахунків	2
Тема 6	Міжнародний кредит як економічна категорія	2
Тема 7	Баланси міжнародних розрахунків	2
Тема 8	Міжнародні валютно-кредитні організації	1
ВСЬОГО		15

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ І СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Міжнародні фінансові відносини: зміст і чинники, що впливають на розвиток. Суть і основа міжнародних фінансів. Світові фінансові ресурси. Міжнародні публічні і міжнародні приватні фінанси.

Фінансова глобалізація: зміст, напрями прояву, вплив на міжнародні фінанси. Риси міжнародних фінансів в умовах фінансової глобалізації. Позитивні і негативні ефекти фінансової глобалізації.

Світовий фінансовий ринок як особлива сфера економічних стосунків. Поняття світового фінансового ринку з економічної і інституціональної позиції. Функції світового фінансового ринку. Класифікація світового фінансового ринку. Учасники світового фінансового ринку: види і особливості. Етапи формування і розвитку світового фінансового ринку. Риси світового фінансового ринку на сучасному етапі.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

Після засвоєння теоретичного матеріалу даної теми студенти повинні отримати знання про сутність міжнародних фінансів і засади функціонування світового фінансового ринку.

У процесі вивчення сутності міжнародних фінансів потрібно звернути увагу на природу даної економічної категорії і передумови, які сприяють розвитку міжнародних фінансових відносин; вивчити трактування поняття «міжнародні фінанси» різних економістів та скласти власне уявлення про цю економічну категорію; визначити, що відноситься до міжнародних

фінансових ресурсів; розмежувати публічні та приватні міжнародні фінанси та виділити різницю між їх суб'єктами.

З метою поглибленого вивчення трансформації змісту міжнародних фінансів належить дослідити природу і прояви фінансової глобалізації, визначитися з її позитивними і негативними наслідками.

Потрібно звернути увагу на те, що процес фінансової глобалізації є головним чинником формування світового фінансового ринку, а тому рекомендується вивчити поняття світового фінансового ринку і його різноманіття; розглянути еволюцію світового фінансового ринку.

ТЕМА 2. ВАЛЮТНІ ВІДНОСИНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ І ФОРМА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЇ

Валютно-фінансові відносини як основа міжнародних фінансів. Валютні відносини: зміст і рівні організації. Суб'єкти валютних відносин. Правове регулювання валютних відносин.

Валютна система як форма організації валютних відносин. Види валютних систем і їх характеристика. Структурні елементи світової, регіональної та національної валютних систем.

Еволюція світової валютної системи і чинники її обумовлюють. Етапи еволюції світової валютної системи. Риси Паризької валютної системи. Основи Генуезької валютної системи. Сутнісні принципи Бреттон-Вудської валютної системи. Структурні позиції Ямайської валютної системи.

Валютна інтеграція: поняття і ефекти. Валютні зони як наслідок валютної інтеграції. Європейська валютна система як закономірний результат інтеграційних процесів в Європі. Римський договір: мета і підсумки. «План Вернера»: послідовність реалізації і досягнуті результати. Механізм функціонування Європейської валютної системи 80-х років XX століття. «План Делора» і Маастрихтський договір. Критерії конвергенції, закріплені Маастрихтським договором. Етапи формування економічного і валютного союзу передбачені Маастрихтським договором.

Програма введення єдиної валюти Європейського союзу. Місце Європейського валютного інституту в здійсненні завдань Маастрихтського договору. Європейський центральний банк як наступник Європейського валютного інституту. Європейська система центральних банків: структура і завдання. Наслідок введення ЄВРО і трансформація його ролі у світовій валютній системі.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

За підсумками вивчення навчального матеріалу першої теми студенти повинні отримати уявлення про основи функціонування валютних відносин, принципи побудови і розвитку валютних систем.

Засвоюючи зміст валютних відносин студенту необхідно звернути увагу на те, що вони є особливим видом економічних відносин, виступають основою міжнародних фінансів. Необхідно визначити, в чому проявляється специфіка даних відносин. Після розгляду рівнів організації валютних відносин навчається повинен засвоїти їх відмінні риси. Вивчаючи фактори, що вплинули на розвиток валютних відносин, слід звернутися до додаткової літератури і спробувати самостійно виявити напрями такого впливу.

Для поглибленого розуміння сутності валютної системи належить вивчити дефініції цього терміна різних авторів, постаратися узагальнити дані погляди. Особливу увагу слід звернути на те, що валютна система являє собою сукупність валютних відносин, валютного механізму та

системи органів валютного регулювання та валютного контролю. При вивченні видів валютних систем потрібно звернути увагу на їх відмінності, на особливості їх елементів.

З метою досягнення історичної обумовленості сучасного стану світової валютної системи необхідно розглянути її еволюцію і загострити увагу на причинах кризи світової валютної системи на тому чи іншому етапі розвитку.

Розбираючи етапи формування Європейської валютної системи, слід визначити передумови її організації, закономірності та перспективи розвитку.

ТЕМА 3. ВАЛЮТА, ВАЛЮТНИЙ КУРС І ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ

Зміст і сфера застосування поняття «валюта». Класифікація валют: по приналежності; по відношенню до валютних запасів країни, за принципом побудови; по мірі конвертованості; за видами валютних операцій; по мірі стабільності; за матеріально-речовою формою. Характеристика видів валют за кожною класифікаційною ознакою.

Валютний курс як вартісна категорія. Доцільність розрахунку валютного курсу. Режим валютного курсу: поняття і види. Режим фіксованих курсів. Режим плаваючих валютних курсів. Проміжні режими валютного курсу: режим ковзаючої фіксації, режим часової цільової зони, режим валютного коридору, режим спільного (колективного) плавання. Паритет купівельної спроможності як вартісна основа валютного курсу. Чинники, що впливають на формування валютного курсу: кон'юнктурного і структурного характеру.

Класифікація валютних курсів. Характеристика видів валютних курсів: за методом валютного котирування; за способом фіксації; по відношенню до паритету купівельної спроможності валют; за видом валютної угоди; за способом встановлення; за наявністю котирування на валютному ринку; по відношенню до учасників валютної угоди; залежно від обліку інфляції.

Теорії регулювання валютних курсів і їх основні положення.

Зміст валютних операцій. Валютна позиція: види і характеристика. Класифікація валютних операцій: за змістом, за термінами виконання.

Касові валютні угоди. Дата валютування. Угоди спот, tom, tod. Касові угоди при асиметричних датах валютування. Спот курс.

Термінові валютні угоди та їх особливості. Валютний форвард: зміст, основні риси і мета укладення. Види форвардних контрактів: форвардний контракт з повним постачанням і розрахунковий форвардний контракт. Форвардний курс. Форвардна маржа. Правило великого пальця. Методи котирування форвардного курсу.

Валютний ф'ючерс. Порівняльна характеристика валютного форварда та ф'ючерсу. Особливості ринку валютних ф'ючерсів. Ф'ючерсна маржа: початкова і варіаційна. Валютний опціон: зміст і відмінні риси. Учасники опціонної угоди. Опціонний курс. Опціонний термін. Види валютних опціонів: опціон на купівлю, опціон на продаж, подвійний опціон. Стилі виконання опціонів: американський і європейський. Розрахунок доходу по опціону.

Операції своп на валютному ринку: зміст і види. Валютний своп. Дата валютування і дата закінчення свопу. Buy/sell своп і sell/buy своп. Види валютного свопу по термінах. Процентний своп. Нога свопу. Валютнопроцентний своп.

Арбітражні угоди з валютою: зміст і види. Валютний арбітраж: просторовий і часовий. Процентний арбітраж: арбітраж з форвардним покриттям і без форвардного покриття.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

Після освоєння даної теми студенти повинні отримати уявлення про валюту як грошову одиницю особливого роду і знання про основи формування валютного курсу.

У процесі розгляду сутнісних характеристик валюти необхідно визначити, які функції виконує дана економічна категорія. Розбираючи класифікацію валюти, необхідно звернути увагу з яких класифікаційними ознаками проводиться поділ за видами. Вивчаючи види валют за ступенем конвертованості, варто розібрати поняття «конвертованість» і розглянути її види.

При вивченні валютного курсу слід звернути увагу на вартісну природу даної категорії. Розглядаючи режими валютного курсу, потрібно визначити доцільність їх застосування в різних економічних умовах. Для виявлення особливостей впливу кон'юнктурних і структурних факторів на формування валютного курсу, слід ознайомитися з додатковою літературою.

Для отримання цілісного уявлення про види валютних курсів необхідно ознайомитися з їх класифікацією, визначити підстави для їх виділення. Особливу увагу також слід приділити положенням основних теорій регулювання валютного курсу.

Вивчаючи зміст і види валютних операцій, слід звернути увагу на їх відмінності і специфіку прояву, розібрати поняття «валютна позиція» і засвоїти її види.

Розглядаючи касові валютні операції, необхідно загострити увагу на їх особливості і видах, засвоїти поняття «дата валютування» і зрозуміти, яким чином розмежовуються угоди з негайною поставкою в залежності від цієї дати. Постарайтеся виявити переваги та недоліки касових валютних операцій.

Розбираючи форвардну валютну операцію, визначте, в яких цілях вона здійснюється і якими відмінними рисами володіє. Зверніть увагу на відмінності форвардних контрактів з повною поставкою від розрахункових форвардних контрактів. Детально вивчіть порядок розрахунку форвардного курсу і форвардної маржі. Слід також засвоїти, які є методи котирування форвардного курсу.

При розгляді змісту валютного ф'ючерсу слід звернути увагу на те, що даний контракт є біржовим і саме з цієї особливості випливають подальші відмінності валютного ф'ючерсу від валютного форварда. Розберіть різницю між початковою та варіаційною маржею.

Для виявлення особливостей валютного опціону, познайомтеся з вмістом цієї угоди, з основними її видами і стилями виконання. Розберіть формули розрахунку доходу за валютним опціоном.

З метою отримання цілісного уявлення про сутність операції своп, розгляньте її основні види і виявити їх відмінні риси.

Вивчаючи арбітражні операції з валютою зверніть увагу на різні схеми здійснення даної операції, що дозволяють вибрати оптимальну стратегію купівлі/продажу валюти з метою отримання прибутку.

ТЕМА 4. ВАЛЮТНИЙ РИНОК: ПОНЯТТЯ, ФУНКЦІЇ, ВИДИ, УЧАСНИКИ

Валютний ринок в широкому значенні слова і у вузькому розумінні. Валютний ринок з інституціональної та організаційної точок зору. Чинники, що сприяють формуванню валютного ринку. Функції валютного ринку. Особливості сучасного валютного ринку. Класифікація валютного ринку: за сферою поширення, по відношенню до валютних обмежень, за видами режимів валютних курсів, по мірі організованості, за формами розрахунків, за термінами здійснюваних валютних операцій, за об'ємом угод, за наявністю посередника, за характером валютних операцій.

Учасники валютного ринку та їх характеристика. Класифікація учасників валютного ринку: з економічної точки зору, з інституціональної точки зору, по мірі комерційного ризику, по мірі організованості, за ступенем впливу на стан ринку.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

В результаті вивчення теоретичних матеріалів, що стосуються даної теми, студенти повинні отримати знання про основи функціонування валютного ринку.

При освоєнні поняття «валютний ринок» слід звернути увагу на його багатогранність, вивчити різні точки зору на дане визначення. Для усвідомлення ролі валютного ринку в економіці розгляньте функції валютного ринку.

Вивчаючи види валютного ринку, необхідно розібрати класифікаційні ознаки і детально проаналізувати кожен з них, а також загострити увагу на особливості функціонування світового валютного ринку.

Розглядаючи учасників валютного ринку, потрібно охопити всі підстави класифікації і зіставити учасників з різними класифікаційними ознаками один з одним.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕМА 5. ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

Поняття міжнародних розрахунків, умови їх реалізації. Кореспондентські відносини і види кореспондентських рахунків: ЛОРО, НОСТРО. Учасники міжнародних розрахунків. Особливості міжнародних розрахунків. Валютно-фінансові і платіжні умови зовнішньоторговельного контракту: валюта ціни і спосіб її встановлення, валюта платежу, курс перерахунку при неспівпаданні валюти ціни і валюти платежу, умови платежу, форми міжнародних розрахунків.

Банківський переказ: зміст і види. Порядок розрахунку банківським переказом. Способи здійснення банківського переказу. Переваги і недоліки банківського переказу. Уніфіковані правила по інкасо. Фінансові і комерційні документи. Види інкасо: чисте інкасо і документарне інкасо. Сторони по інкасо. Основні види документарне інкасо. Механізм здійснення інкасової форми розрахунків. Переваги та недоліки документарного інкасо.

Документарний акредитив. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів. Механізм здійснення акредитивної форми розрахунків. Принципи прийому банком документів при документарному акредитиві. Форми документарного акредитиву. Переваги та недоліки документарного акредитиву.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

Після вивчення цієї теми студент повинен отримати знання про основи здійснення міжнародних розрахунків.

При вивченні змісту міжнародних розрахунків необхідно звернути увагу на особливості їх здійснення. Слід не випустити з уваги, що міжнародні розрахунки обслуговують рух товарів і послуг за зовнішньоторговельними контрактами. Саме в них відбувається фіксація основних валютно-фінансових і платіжних умов угоди, які належить розібрати.

З метою засвоєння сутності основних форм міжнародних розрахунків, потрібно виявити їх особливості, розглянути механізм здійснення, визначити переваги та недоліки.

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Суть і функції міжнародного кредиту як економічній категорії. Принципи міжнародного кредиту. Сторони міжнародного кредиту. Роль міжнародного кредиту в економіці.

Форми міжнародного кредиту і їх класифікація: за джерелами, за призначенням, за видами, за валютою позики, за термінами, за сферою функціонування, по забезпеченню, залежно від техніки надання, залежно від категорії кредитора. Суть і призначення комерційного (фірмового) кредиту, його характеристика. Основні види і форми надання комерційного кредиту: продаж товару з розстрочкою платежу, вексельний кредит, кредит по відкритому рахунку, аванс. Банківський міжнародний кредит, його переваги. Види банківського міжнародного кредиту, їх суть та призначення. Фінансування зовнішньоторговельних операцій за допомогою лізингу, факторингу, форфейтингу.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

В результаті вивчення навчальних матеріалів з даної теми студент повинен отримати теоретичні знання про міжнародний кредит як економічної категорії.

У ході розгляду змісту міжнародного кредиту зверніть увагу на особливості даних економічних відносин. Проведіть аналіз основних принципів міжнародного кредиту. Для визначення значення міжнародного кредиту у фінансуванні зовнішньоторговельних операцій та в економіці в цілому розберіть функції цієї економічної категорії. Акцнтуйте також увагу на двояку роль міжнародного кредиту в економіці.

З метою розуміння багатогранності міжнародного кредиту вивчіть його класифікацію. Зверніть особливу увагу на фірмовий та банківський міжнародний кредит, як найбільш поширені форми міжнародного кредиту.

ТЕМА 7. БАЛАНСИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

Поняття та види балансів міжнародних розрахунків. Зміст розрахункового балансу, балансу міжнародної заборгованості і платіжного балансу.

Платіжний баланс як вартісне вираження масштабів, структури і характеру зовнішньоекономічних операцій країни, її участі в світовому господарстві. Ретроспективна трансформація змісту платіжного балансу. Роль Міжнародного валютного фонду в розробці методології складання платіжних балансів. Поняття платіжного балансу відповідно до методології МВФ. Принцип подвійного запису. Методологічні проблеми складання платіжного балансу. Принципи розподілу платіжного балансу за статтями і розділами.

Основні та балансуєчі статті платіжного балансу. Сальдо платіжного балансу та проблеми його визначення. Концепції визначення сальдо платіжного балансу: концепція балансу поточних операцій; концепція базисного балансу; концепція балансу офіційних розрахунків.

Фактори, що впливають на платіжний баланс. Концепції регулювання платіжного балансу. Державне регулювання платіжного балансу. Міждержавне регулювання платіжного балансу.

Платіжний баланс України: зміст і методологія складання. Основні операції, що відображаються в розділах платіжного балансу України. Нейтральне та аналітичне подання платіжного балансу України. Джерела інформації, які використовуються при складанні платіжного балансу України та особливості їх застосування.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

За підсумками вивчення даної теми студенти повинні отримати уявлення про види балансів міжнародних розрахунків і основи побудови та регулювання платіжного балансу.

Розглядаючи поняття та види балансів міжнародних розрахунків, зверніть увагу на особливості їх змісту. Визначте місце платіжного балансу в системі балансів міжнародних розрахунків.

Вивчіть еволюцію методології складання платіжного балансу. Визначте, який орган займається розробкою, вдосконаленням та впровадженням рекомендацій щодо складання і публікації платіжних балансів. З метою засвоєння правил відображення операцій в платіжному балансі вивчіть принцип подвійного запису. Зверніть увагу на методологічні проблеми, які виникають при складанні платіжного балансу. Розберіть принципи структурування платіжного балансу і вивчіть основні статті даного документа. Визначте поняття сальдо платіжного балансу і виділіть проблеми методики його розрахунку. Вивчіть сутнісні характеристики концепцій визначення сальдо платіжного балансу.

Зверніть увагу на нерівноважний стан платіжних балансів більшості держав і виявити фактори, які впливають на платіжний баланс. Вивчіть еволюцію концепцій регулювання платіжних балансів. Розгляньте методи регулювання платіжного балансу і визначте особливості їх застосування залежно від економічного стану, стану валютної сфери та міжнародних розрахунків країни.

Виявити особливості складання платіжного балансу і визначте, які операції підлягають відображенню за статтями платіжного балансу України.

ТЕМА 8. МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Цілі, принципи та характеристика міжнародних фінансових інститутів. Причини виникнення та передумови розвитку міжнародних валютно кредитних і фінансових організацій, їх роль у світовій економіці.

Міжнародний валютний фонд (МВФ). Мета заснування і функціонування МВФ. Організаційна структура МВФ. Формування ресурсів МВФ. Роль і місце МВФ в міжнародних валютно-кредитних відносинах. Основні напрями діяльності МВФ.

Група Світового банку, її характеристика і структура: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Міжнародне агентство з гарантування інвестицій (МАГІ), Міжнародний центр з врегулювання інвестиційних спорів (МЦВІС).

Банк міжнародних розрахунків: цілі створення, завдання, функції, роль у світовій валютній системі.

Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР). Історія виникнення і організаційна структура. Мета і завдання функціонування. Кредитно-інвестиційна політика ЄБРР.

Рекомендації щодо самостійного вивчення теми:

Після вивчення теоретичних матеріалів даної глави студент повинен одержати знання про основи функціонування міжнародних валютно-кредитних організацій та їх ролі у світовій валютній системі.

При розгляді сутності міжнародних валютно-кредитних організацій зверніть увагу на їх статус, цілі освіти і роль в економіці.

Для визначення статусу Міжнародного валютного фонду ознайомтесь з історичними передумовами його виникнення, призначенням МВФ і його цілями. Вивчаючи організаційну структуру МВФ, зверніть увагу на ієрархію управлінських органів, їх функціонал. Визначте, за рахунок яких джерел формуються ресурси МВФ і які напрями діяльності МВФ вони забезпечують.

У ході вивчення діяльності групи Світового банку зверніть увагу на структури його утворюють, однаковість їх цілей і специфіку напрямків діяльності. У процесі розгляду діяльності Банку міжнародних розрахунків розберіть цілі її створення і співвіднесіть їх з напрямками діяльності.

Вивчаючи Європейський банк реконструкції та розвитку зверніть увагу на те, якими шляхами дана організація прагне до досягнення мети свого функціонування.

7. Теми лабораторних занять – відсутні за навчальним планом

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Міжнародні фінанси в умовах фінансової глобалізації.
2. Сучасний стан та перспективи розвитку світового фінансового ринку.
3. Розвиток світової валютної системи: ретроспектива і перспектива.
4. Причини виникнення і проблеми регулювання валютних криз.
5. Валютна інтеграція та регіональні валютні системи.
6. Оцінка місця і ролі України у світовій валютній системі.
7. Аналіз розвитку валютної системи України на сучасному етапі.
8. Валютний курс української гривні і фактор його визначають.
9. Валютна політика в системі регулювання валютних відносин.
10. Оцінка тенденцій розвитку валютного ринку України.
11. Сучасні тенденції розвитку ринку строкових валютних операцій.
12. Операції своп на валютному ринку: інструмент хеджування та отримання прибутку.
13. Міжнародні розрахунки в банківській практиці.
14. Міжнародний кредит: сутність та призначення.
15. Банківський міжнародний кредит та його роль в економіці.
16. Міжнародний лізинг: проблеми та перспективи розвитку.
17. Факторинг як форма міжнародного кредиту.
18. Форфейтинг в системі кредитування зовнішньої торгівлі.
19. Методологія складання та особливості регулювання платіжного балансу України.
20. Аналіз діяльності Міжнародного валютного фонду у світовій валютній системі.
21. Група Світового банку: структура і значення у світовій валютній системі.
22. Оцінка діяльності та перспектив розвитку Банку міжнародних розрахунків.
23. Передумови створення та напрями діяльності Європейського банку реконструкції та розвитку.
24. Регіональні банки розвитку: призначення та особливості функціонування.

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Економікс: мікроекономіка» сприяють вирішенню таких задач:

- у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвиток, умінь економічної діяльності;

- у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;

- у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем економіки, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємстві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 р., протокол № 5 основними видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв’язку між викладачем та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисципліни викладається упродовж двох семестрів, поділених на чотири модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля здійснюються у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестровий контроль з дисципліни «Мікроекономіка» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи RHP (не більше 70 балів).

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни RДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $RДИС = RHP + RAT$.

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

1. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України», (наказ про уведення в дію від 27.02.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
Відмінно	Відмінно	зараховано
90 - 100	Відмінно	
74 - 89	Добре	
60 - 73	Задовільно	Не зараховано
0 - 59	Незадовільно	

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{нр}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}$.

11. Методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс «Міжнародні фінанси», розроблений на базі платформи Moodle, розміщений на навчальному порталі НУБіП України. Вебсторінка. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4992>

2. Біляк Ю.В. Навчальний посібник Міжнародні фінанси Навчальне видання К.: Вид. центр НУБіП України, 2022. 634с.

3. Біляк Ю.В. Методичні вказівки для вивчення дисципліни «Міжнародні фінанси» Навчальне видання К.: Вид. центр НУБіП України, 2022. 100 с.

4. Біляк Ю.В. Курс лекцій для вивчення дисципліни «Міжнародні фінанси» Навчальне видання К.: Вид. центр НУБіП України, 2022. 189 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91.
2. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.94.
3. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.96.
4. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 № 15-93.
5. Боринець С. Я. МіжнБілоцерківець В. В. Міжнародна економіка: підручник / В. В. Білоцерківець, Завгородня О. О., Лебедева В. К.; за ред. А. О. Задоя, В. М. Тарасевича. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. 416 с.
6. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник / С. Я. Боринець. [4-те вид., перероб. і доп.]. К. : Знання, 2008. 582 с.
7. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. 2-те вид., перероб. й доп. Рекомендовано Міністерством освіти та науки України, К.: Т-во «Знання», 2006. 494 с.
8. Береславська О.І., Наконечний О. М., Пясецька М. Г., Боришкевич О. В., Гордон В. Б. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посіб. Київський національний економічний ун-т; Українська фінансово-банківська школа при КНЕУ / М.І. Савлук (ред.). К. : Видавництво КНЕУ, 2002. 390с.
9. Козак Ю.Г., Логвинова Н.С. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Вид 3тє перероб. і доповнено. Рекомендовано МОН України К.: Центр учбової літератури, 2007. 640 с.
10. Міжнародні фінанси: Підручник О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шеремет та ін.; за ред. О.І. Рогача. К.: Либідь, 2003. 784 с.
11. Энг Максимо В., Лис Фрэнсис А., Мауер Лоуренс Дж.. Мировые финансы: Пер.с англ.: - М. : ДеКА, 1998. 734с.

Додаткова література:

12. Боришкевич О. В., Краснова І. В., Білошапка В. С. Баріда Н. П., Макаренко О. І., Краснов В. Г. Валютне регулювання та контроль: навч. посіб. / Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана» / О. В. Боришкевич (заг.ред.). К: КНЕУ, 2008. 400 с.
13. Гальчинський А.С. Теорія грошей: Навч.-метод. посіб. 4. вид., змінене і доп. - К. : Видавництво Соломії Павличко «ОСНОВИ», 2001. 412 с.
14. Кабанець О.І. Кольга В.Д. Валютне регулювання та контроль в Україні. К., 2000. 222 с.
15. Лазебник Л.Л. Міжнародне фінансове право: Навч. посібник. Рекомендовано МОН України. К.: Центр учбової літератури, 2008. 312 с.
12. Лютий І.О. Валютна політика та перспективи входження України в міжнародне економічне співтовариство. К., 2000. 58 с.
13. Міжнародні організації: Навч. посіб. за ред О.С.Кучика. 2-ге вид. Перероб. і доп. Рекомендовано МОН України. – К.: Знання, 2007. - 749 с.

14. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції. Вид 2-ге перероб. і доповнено. Рекомендовано МОН України. К.: Центр учбової літератури, 2007. 632 с.